

ÚKOLY A TESTY - Současný český jazyk

test 1

Popište rozdíly mezi analytickým a flektivním typem jazyka.

Vysvětlete pojmy signifiant a signifié. Kdo a kde tyto pojmy poprvé použil?

Klasifikujte češtinu z genealogického hlediska.

Vysvětlete pojmy langue a parole a pokuste se charakterizovat vztah mezi nimi.

Vysvětlete pojmy systém, struktura a strukturovanost a pokuste se charakterizovat vztah mezi nimi.

téma 2

Kód mluvené řeči

Pokuste se o určení, jakým útvarem národního jazyka mluvíte ve spontánních projevech.

Pozorujte rovinu zvukovou (kvalita samohlásek, nespisovné asimilace znělosti, přízvuk), tvaroslovnou - zejména koncovky adjektiv, lexikální (přítomnost dialektových slov).

téma 3

Úkol 1

Pokuste se vymyslet přesmyčku z vašeho vlastního jména. Jakých vlastností znaku tato slovní hříčka využívá?

test 2

Vysvětlete rozdíl mezi hláskou a fonémem a charakterizujte jejich vztah. Čeho je víc a proč?

téma 4

úkol 2

Transkribujte slova a slovní spojení:

světlý

poddaný

přidat

představa

svatba

leckdo

Tento předmět je na stole

I tato otázka má jednoznačnou odpověď.

téma 5

Úkol 3

Prostudujte si pravidla české výslovnosti v Internetové jazykové příručce a transkribujte s ohledem na spisovnou výslovnost následující slovní spojení.

Internetová jazyková příručka – Výslovnostní pravidla: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=911>

Transkribujte:

Byl jsem se podívat na výstavu s Janem.
Nad rybníkem je jabloňový sad.
Výlov rybníka se letos konal na podzim.
Přes malou účast se akce povedla.
Já tam jdu pěšky.

téma 6

Slovnědruhové transpozice

Ve spolupráci se Slovníkem spisovné češtiny určete slovnědruhovou platnost slova „co“ v následujících výpovědích:

Co to znamená?

Co Čech, to muzikant.

Otevřela tu zásuvku, co o ní mluvila.

Co se směješ?

Přijdu co nevidět.

Ale co, necháme toho.

téma 7

Pozorujte, jakým pádem oslovujete lidi ve svém okolí

- a) v případě užití křestního jména
- b) v případě užití domácké podoby křestního jména
- c) příjmení po slově „pane“
- d) příjmení po slově „kolego“

téma 8

Podřadicí spojovací výrazy

Podřadicí spojovací výraz „kde“ (vztažné příslovce) uvozuje různé druhy vět.

Napište, jaké jsou to věty vedlejší:

Poradili mi, kde je východ.

Pojedu do toho města, které mi učarovalo při minulé cestě.

Není známo, kde se potrubí poškodilo.

Našel je tam, kde se viděli naposledy.

Své řešení potvrďte převedením vedlejší věty na větný člen věty řídící.

téma 9

Výpovědní forma pro komunikační funkci interogativní (otázkovou).
Pro realizaci otázky je závazný intonační průběh celé výpovědi.

Napište text pro otázku, která bude zakončena stoupavou intonací (antikadencí).
(Popř. s intonačním vrcholem těsně před koncem otázky - viz rysy obecné češtiny.)

Napište otázku, která bude ukončena klesavou intonací (kadencí).

téma 10

Koheze - výrazová spojitost textu.

téma 11

Určení komunikační funkce textu

Určete u následujícího autentického textu jeho funkci, definujte „sféru komunikace“
(funkční styl).

Své tvrzení doložte - vypište typické (zejména tvaroslovné) výrazové prostředky, které tento styl charakterizují, a pojmenujte je.

téma 12

V učebním textu (ale i v textu populárně naučném) bývá výkladový postup (induktivní nebo deduktivní) velmi často doplněn postupem popisným.

Opakujte učivo 1. tématu a podejte zřetelný, popisem zřetelných příkladů doplněný výklad pojmů IKON, INDEX, SYMBOL.

Stylizujte tak, aby Výš výklad pochopil středoškolák.

Odborný text se od textu učebního liší i tím, že jsou zdůrazněny souvislosti mezi jevy. Pokud jste ve Vašem textu souvislosti zřetelně formulovali, jaké syntaktické prostředky jste použili? (druhy vedlejších vět, významové poměry mezi větami nebo větnými členy).